

**Akcijski plan za očuvanje travnjačkih staništa na području Parka
prirode Učka i ekološke mreže Natura 2000**

Akcijski plan

2023.-2033.

Javna ustanova Park prirode Učka

Opatija, 27. svibnja 2025.

Svrha Akcijskog plana za očuvanje travnjačkih staništa na području Parka prirode Učka i ekološke mreže Natura 2000 (dalje u tekstu: akcijski plan) jest smanjenje ekološke fragmentacije, očuvanje bioraznolikosti te dugoročno očuvanje travnjačkih staništa, uz posebnu pažnju usmjerenu na problem gubitka staništa.

Glavni cilj akcijskog plana je dugoročno očuvanje travnjačkih površina uz posebnu pažnju posvećenu problemu gubitka staništa i time rješavanje problema ekološke povezanosti preostalih manjih područja.

Sadržaj

1. Uvod	4
1.1 Svrha akcijskog plana.....	4
1.2. Područje provedbe	4
1.3. Travnjačka staništa na području Parka prirode Učka	5
1.3. Prijetnje travnjačkoj vegetaciji - sukcesija	6
1.4. Dosadašnja istraživanja – osnova za obnovu travnjaka	7
2. Ciljevi očuvanja travnjačkih staništa na području Parka prirode Učka i ekološke mreže Natura 2000	9
3. Literatura.....	18

1. Uvod

1.1 Svrha akcijskog plana

Svrha akcijskog plana je obnova i dugoročno očuvanje ciljnih travnjačkih staništa na području Parka prirode Učka i ekološke mreže Natura 2000 uz posebnu pažnju posvećenu očuvanju ciljnih vrsta vezanih za travnjačka staništa.

Akcijski plan sadrži sljedeće glavne sastavnice:

- ciljeve procesa očuvanja travnjačkih staništa
- predviđene aktivnosti i podaktivnosti u procesu očuvanja travnjačkih staništa
- razdoblje i rokove provedbe plana i pojedinih aktivnosti

Struktura Akcijskog plana čine tri razine:

I. Aktivnosti

Akcijski plan provodi se na razini aktivnosti. Za koordinaciju i konačno donošenje odluka u svezi aktivnosti i podaktivnosti odgovorna je Javna ustanova Park prirode Učka. Usvaja ga upravno vijeće javne ustanove Park prirode Učka.

II. Razdoblje

Akcijski plan se donosi za razdoblje od 2023. do 2033. godine.

III. Praćenje provedbe i rezultati

Provedba Akcijskog plana se prati kroz ostvarenje planiranih pokazatelja definiranih Akcijskim planom.

1.2. Područje provedbe

Područje provedbe Akcijskog plana obuhvaća zaštićeno područje Parka prirode Učka te područja ekološke mreže Natura 2000:

- POP HR1000018 Učka i Ćićarija,
- PPOVS HR2000601 Park prirode Učka
- PPOVS HR2001486 Istra – Čepićko polje
- PPOVS HR2001304 Žbevnica

Park prirode Učka smješten je u zapadnom dijelu Hrvatske, proteže se duž obale sjevernog Jadrana te obuhvaća cijeli masiv Učke i dio planinskog područja Ćićarije. Specifični klimatski uvjeti pogodovali su

razvoju bogate šumske vegetacije i raznolikih travnjačkih staništa koja predstavljaju stanište brojnim endemskim, rijetkim, ugroženim i zaštićenim biljnim i životinjskim vrstama

Područje obuhvaćeno ovim Akcijskim planom izuzetno je bogato travnjačkim površinama, pri čemu posebnu vrijednost imaju suhi travnjaci koji su ovdje posebno rašireni. Travnjačka vegetacija na području Učke prostorno je izrazito mozaična budući da se ekološki čimbenici koji ju oblikuju mijenjaju na vrlo kratkim udaljenostima (Surina i Modrić Surina, 2019)

1.3. Travnjačka staništa na području Parka prirode Učka

Travnjačka staništa, koja znatno pridonose bioraznolikosti, krajobraznoj raznolikosti i prepoznatljivosti područja, u najvećem broju slučajeva rezultat su dugotrajnog i uravnoteženog djelovanja čovjeka. Ipak, zapadne padine Učke predstavljaju iznimku jer, zahvaljujući specifičnoj klimi i čestim prirodnim požarima, na tom području postoje velike površine prirodnih travnjaka. Travnjaci, osim što predstavljaju važna staništa za brojne biljne i životinjske vrste, imaju i dodatnu funkciju – služe kao lovna područja mnogim vrstama čija se skloništa ili gnjezdilišta nalaze u susjednim šumskim ili stjenovitim staništima. Takvi različiti tipovi staništa, u međusobnoj povezanosti s travnjačkim površinama, stvaraju jedinstveni mozaik od presudne važnosti za opstanak mnogih rijetkih i ugroženih vrsta.

Na području Parka prirode nalaze se 3 ciljna travnjačka stanišna tipa: 62A0 Istočno submediteranski suhi travnjaci (*Scorzoneretalia villosae*), 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*) (važni lokaliteti za kaćune) i 6230* Travnjaci tvrdače (*Nardus*) bogati vrstama. Uz njih, prema nacionalnoj klasifikaciji staništa, postoje i ostali travnjački tipovi koji uključuju umjereno vlažne travnjake (C.2.3.), šumske rubove (C.5.1.) i šumske čistine (C.5.2.).

Najzastupljeniji među ciljnim travnjacima je stanišni tip 62A0 Istočno submediteranski suhi travnjaci (*Scorzoneretalia villosae*) koji zauzima najveće površine na zapadnoj strani Učke. To su suhi travnjaci koji se razvijaju pod mediteranskim utjecajem i u uvjetima slabije izražene kontinentalne klime te u svoj sastav uključuju mnoge mediteranske florne elemente. Široko su rasprostranjeni u Hrvatskoj (Topić i Vukelić, 2009), a na Učki ih predstavlja više travnjačkih zajednica. Pritom, travnjaci koji se razvijaju na plitkim i skeletnim do kamenitim/stjenovitim tlima umjerenog nagiba predstavljaju vrstama najbogatija staništa na Učki (Surina i Modrić Surina, 2019b).

Uz navedeno, na manjim površinama na području Parka (Sapaćica i Vela Sapa) prisutan je i prioritetni ciljni stanišni tip 6210* Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*) (važni lokaliteti za kaćune), koji obuhvaća suhe do polusuhe vapnenačke travnjake na kojima dominiraju trave iz rodova vlasnjača (*Festuca*) i ovsika (*Bromus*). Sastojine ove zajednice svojim florističkim sastavom, fizionomijom i specifičnostima staništa jasno se izdvajaju od ostale travnjačke vegetacije Učke. Najčešće su razvijene na dnu dolina ili na padinama nagiba od 5–25°, na dubljim, kiselijim i vlažnijim tlima bez kamenja na površini. U tim sastojinama dominira vrsta modra beskoljenka (*Molinia caerulea*), dok im poseban estetski značaj daje prisutnost vrsta: obični božur (*Paonia officinalis*), žuta sirištara (*Gentiana lutea* subsp. *symphyandra*), ilirski mačić (*Gladiolus illyricus*) i kojnička perunika (*Iris sibirica* subsp. *erirriza*) (Modrić Surina i Surina, 2019b).

Treći, također prioritetni, ciljni stanišni tip je 6230* Travnjaci tvrdače (*Nardus*) bogati vrstama. U ovu kategoriju uključeni su samo travnjaci tvrdače koji sadrže velik broj biljnih vrsta, dok su iz nje isključeni oni travnjaci koji su degradirani uslijed prekomjerne ispaše. U usporedbi s ostalim travnjačkim zajednicama zabilježenima na Učki, travnjaci tvrdače relativno su siromašni florističkim sastavom. Ove sastojine razvijene su na dubljim, kiselijim tlima bez skeleta, na blagim padinama i u uskim jarugama bez prisutnog kamenja na površini tla. Sastojine ove zajednice pojavljuju se na malim površinama koje su već u poodmaklim fazama sukcesije (Surina i Modrić Surina, 2019b). Poput suhih kontinentalnih

travnjaka, i travnjaci tvrdače obuhvaćaju male površine, nisu kartirani, a Surina i Modrić Surina (2019b) zabilježili su ih isključivo na području Gradeca i Babinog skloništa, jugozapadno od Male Učke. Travnjaci tvrdače predstavljaju stanište vrste brđanka ili arnika (*Arnica montana*), koja je ujedno i karakteristična vrsta ovih travnjaka. Prisutnost ove biljke ukazuje na kisela, humozna tla siromašna mineralnim tvarima, zbog čega se često koristi kao indikatorska vrsta za takva staništa (Nikolić i Topić, 2005). Zbog nestajanja prikladnih travnatih staništa te sakupljanja u ljekovite svrhe, arnika se može svrstati među najugroženije biljne vrste u Parku (Brana i sur., 2013)

1.3. Prijetnje travnjačkoj vegetaciji - sukcesija

Zbog depopulacije ruralnih područja, napuštanja poljoprivrednih zemljišta i generalne nezainteresiranosti za održivu poljoprivredu, nekad rasprostranjeni travnjaci koji su se koristili za uzgoj stoke, danas zarastaju okolnom drvenastom vegetacijom (Kaligarić i sur., 2006; Surina, Modrić-Surina 2019).

Tijekom posljednjih nekoliko desetljeća aktivna upotreba travnjaka svedena je na vrlo mala područja, uglavnom oko ruralnih naselja Vela Učka, Brest i Mala Učka. Mnoga travnjačka staništa zahvaćena su snažnim procesom sukcesije (Brana i sur., 2013), dok su istodobno travnjaci oko Male Učke izloženi prekomjernoj ispaši (Surina i Modrić Surina, 2019b). Travnjaci Učke i Ćićarije vrijedna su žarišta bioraznolikosti te su stoga jedan od najugroženijih ekosustava kojima je potrebno dosljedno, racionalno i uravnoteženo upravljanje. Još od neolitika ovčarstvo je osnova načina života i opstanka na tim prostorima. Lokalni krajolik planinskih travnjaka nastao je interakcijom prirode i pravih pastirskih zajednica koje su dugo živjele na području Parka prirode Učka (Frangeš, 2010).

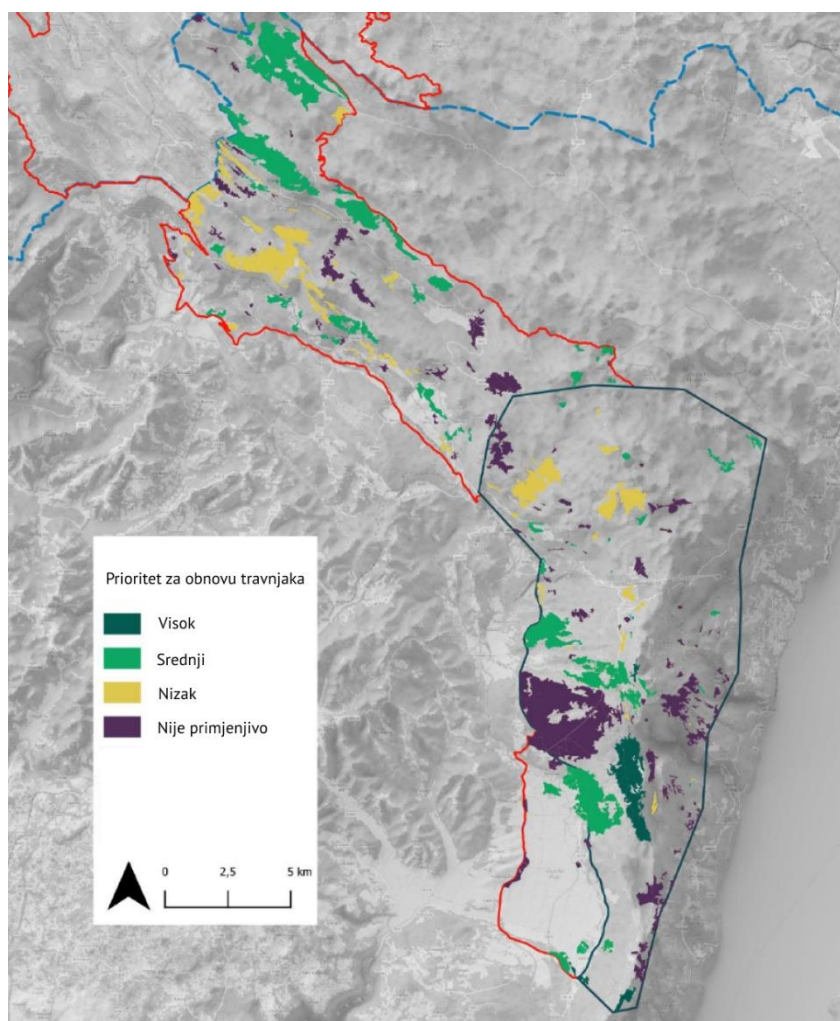
Prema topografskim kartama austro-ugarskog katastra (Österreichisches Staatsarchiv) iz 1830. godine, 66 % područja današnjeg Parka prirode Učka bilo je prekriveno travnjacima. Karta staništa izrađena još 2008. godine (OIKON, 2008) pokazuje samo 12% područja prekrivenog travnjacima, dok je 92% tih travnjaka u više ili manje uznapredovanom stadiju sukcesije. Detaljno istraživanje travnjaka Učke provedeno je 2019. godine, a stanje svih vrsta travnjaka ocijenjeno je lošim (Surina, 2019b), što je u skladu s navedenim negativnim trendovima. Da su travnjaci Učke i Ćićarije ugroženi sukcesijom također je potvrđeno u sklopu projekta DINALPCONNECT (Škunca, Grgić 2021).

Većina travnjaka na području obuhvaćenom ovim akcijskim planom antropogenog je podrijetla, zbog čega ih je potrebno redovito održavati ispašom ili košnjom. U nedostatku tih aktivnosti, travnjaci postupno obrastaju u drvenastu vegetaciju. Na području Parka i ekološke mreže stanovništvo uglavnom napušta to područje ili napušta stari način života, što je popraćeno sve manjim brojem životinja koje se napasaju na travnjacima i tako ih održavaju. Nadalje, zbog niza sve težih društvenih i političkih okolnosti, mnogi poljoprivrednici zauvijek odustaju od stočarstva. Jedan od glavnih problema, koji redovito ističu lokalni dionici, jesu neriješeni imovinsko-pravni odnosi na poljoprivrednim zemljištima i travnjacima, što otežava njihovo davanje u zakup i okrupnjavanje korisnih površina na velikom broju čestica. Uz to, na području obuhvaćenom akcijskim planom postoji i dodatni problem – brojne lokve postupno nestaju jer su zapuštene i jer ih životinje više ne koriste, što mijenja cijeli ekosustav. Također, donošenje vode životinjama u udaljena područja zahtijeva mnogo vremena i izrazito je skupo. Svi ovi čimbenici demotiviraju lokalno stanovništvo i stočare da ulažu svoje vrijeme i trud u uzgoj domaćih životinja. Bez tih aktivnosti nepovratno se i trajno gube vrijedna travnjačka staništa na tom području. Nadalje, obrasli travnjaci stvaraju povoljne uvjete za širenje ljetnih požara, čime se dodatno ugrožavaju šumska staništa (Kostelić i sur., 2021).

1.4. Dosadašnja istraživanja – osnova za obnovu travnjaka

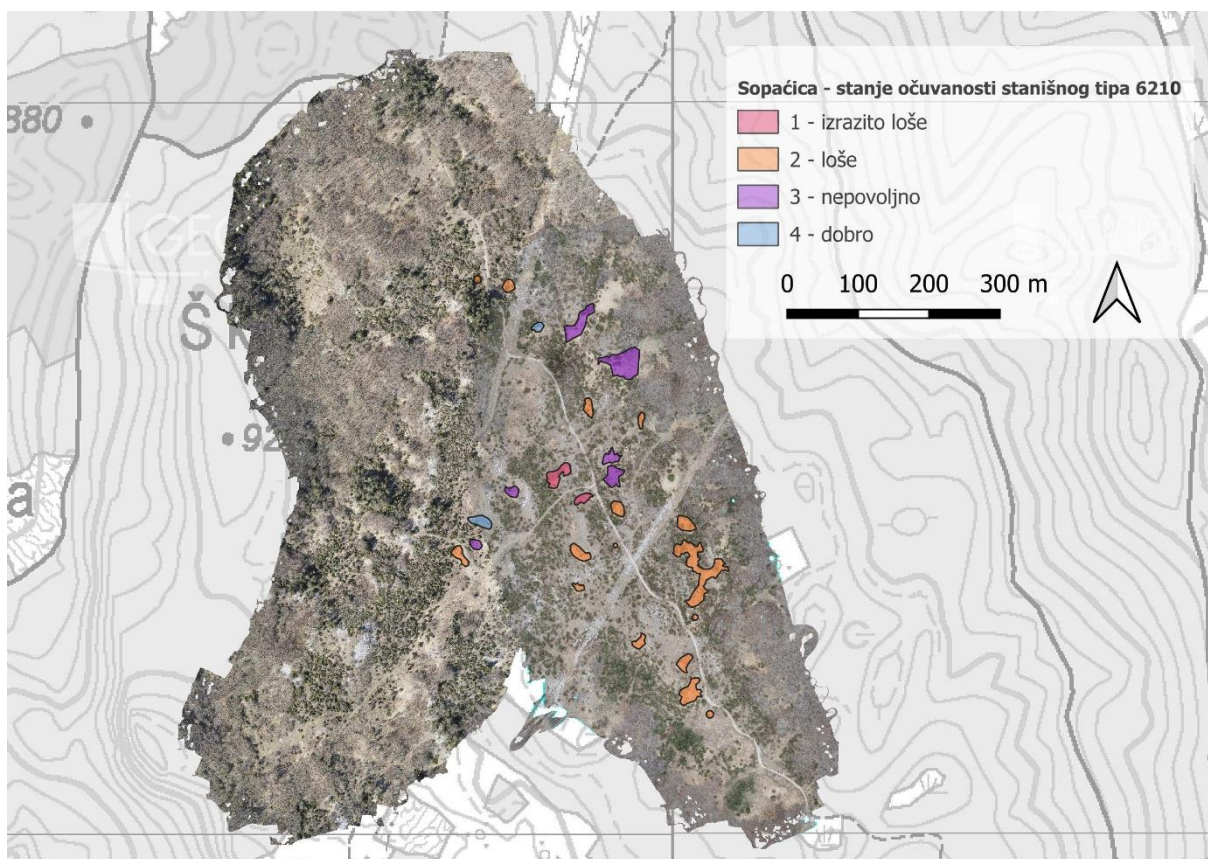
Fitocenološkom studijom travnjačke vegetacije Parka prirode Učka Boštjana i Željke Surine iz 2019. godine, utvrđeno je da su travnjaci Učke sastavljeni od devet fitocenoza, od kojih čak šest pripada stanišnom tipu 62A0 Istočno submediteranski suhi travnjaci (*Scorzoneretalia villosae*). Samo jedna asocijacija – *Gladiolo illyrici-Molinietum litoralis* odgovara stanišnom tipu 6210 Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*) i zabilježena je na području Sapačice i Vele Sapce. Travnjaci tvrdače pokrivaju male površine na području Parka prirode i nisu kartirani, Surina i Modrić Surina (2019b) zabilježili su ih samo na području Gradeca i Babinog skloništa jugozapadno od Male Učke.

U sklopu projekta DINALPCONNECT (Škunca i Grgić, 2021), čiji je cilj bio procijeniti trenutno stanje suhih travnjaka na području Učke i Ćićarije kartiranjem sukcesijskih stadija pomoću ortofoto snimaka i dodatnih terenskih analiza, provedena je prioritizacija restauracije travnjačkih površina na području Učke i Ćićarije. Na temelju rezultata provedene analize, te u skladu s kriterijima Lanera i Favillija (2022), površine za restauraciju travnjaka na području Učke i Ćićarije klasificirane su prema prioritetu za restauraciju (Slika 1).

Slika 1: Prioritet za obnovu travnjaka u području istraživanja (osnovna karta: OSM 2022, Hillshade na temelju EU-DEM (Copernicus Land 2021) - preuzeto iz Current State of Woody Vegetation Encroachment on Dry Grasslands on Ćićarija and Učka (Škunca, Grgić, 2021.)

Nadalje, u 2024. godini provedeno je detaljno kartiranje ciljnog stanišnog tipa 6210 Suhi kontinentalni travnjaci na području Parka prirode Učka na područje Sapačice i Vele sapce (OIKON, 2024). Rezultati istraživanja pokazali su da se na području Sapačice uglavnom nalaze male, fragmentirane površine unutar vrtača s karakterističnim vrstama za stanišni tip 6210 (Slika 2). Međutim, većina površina ocijenjena je kao loša, iznimno loša ili nepovoljna, ponajprije zbog njihove male površine i nedostatka tipičnih vrsta. Osim toga, prema rezultatima, ovaj travnjački tip na Sapačici pokazuje značajnu sukcesiju prema stanišnom tipu 5130 – Sastojine s običnom borovicom (*Juniperus communis*). Stoga se u kontekstu revitalizacije preporučuje smanjenje sukcesijskog pritiska stanišnog tipa 5130 (OIKON, 2024). Uz navedeno, rezultati istraživanja pokazali su da se na području Vele Sapce nalaze veće, kompaktne površine sa stanišnim tipom 6210, od kojih je značajan dio ocijenjen kao u dobrom ili izvrsnom stanju. Također su evidentirane površine ovog stanišnog tipa koje su zarasle trepetljikom (*Populus tremula*), bilo u obliku grmlja, bilo u obliku šume (OIKON, 2024).

Slika 2: Stanje očuvanosti stanišnog tipa 6210 na području Sapačice

2. Ciljevi očuvanja travnjačkih staništa na području Parka prirode Učka i ekološke mreže Natura 2000

<u>Opći cilj A</u> Očuvanje travnjaka i pripadajućih biljnih i životinjskih vrsta te jedinstvenog krajolika kroz regulaciju održive upotrebe prirodnih resursa.
<u>Specifični cilj AA</u> Revitalizacija travnjačkih staništa.
<u>Specifični cilj AB</u> Praćenje ciljnih vrsta vezanih za travnjačka staništa.
<u>Specifični cilj AC</u> Stvoreni povoljni uvjeti za učinkovito upravljanje travnjacima na području Parka prirode Učka i ekološke mreže Natura 2000 u sljedećih 10 godina.
<u>Specifični cilj AD</u> Ispunjeni svi preduvjeti za poticanje lokalnog stanovništva za bavljenje održivom poljoprivredom do 2032. godine.
<u>Specifični cilj AE</u> Do 2032. godine lokalno stanovništvo i javnost razumije koje su vrijednosti travnjaka na području Parka prirode Učka i ekološke mreže Natura 2000 i važnost njihova očuvanja.

Tema A Očuvanje travnjaka															
Opći cilj A Očuvanje travnjaka i pripadajućih biljnih i životinjskih vrsta te jedinstvenog krajolika kroz regulaciju održive upotrebe prirodnih resursa															
Specifični cilj AA: Revitalizacija travnjačkih staništa.															
Pokazatelji za specifični cilj AA – obnovljeno 200 ha travnjaka u sljedećih 10 godina, očuvana područja i stanišni uvjeti na travnjacima															
Šifra aktivnosti	Aktivnost	Pokazatelji	Prioritet	Vremenski raspored provedbe										Suradnici	Financijski trošak
				G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10		
AA1	Izraditi i usvojiti Akcijski plan za očuvanje travnjačkih staništa na području Parka i EM (aktivnost AB1 iz PU 6018).	Izrađen i usvojen Akcijski plan.	1											JU PP Učka, vanjski suradnici	13 000 €
AA2	Provoditi aktivnosti održavanja travnjaka sukladno usvojenom Akcijskom planu za očuvanje travnjačkih staništa na području Parka i EM (aktivnost AB18 iz PU 6018).	Površina održavanih travnjaka godišnje.	1											Vanjski suradnici	270 000 €

Tema A Očuvanje travnjaka															
Opći cilj A Očuvanje travnjaka i pripadajućih biljnih i životinjskih vrsta te jedinstvenog krajolika kroz regulaciju održive upotrebe prirodnih resursa															
Specifični cilj AA: Revitalizacija travnjačkih staništa.															
Pokazatelji za specifični cilj AA – obnovljeno 200 ha travnjaka u sljedećih 10 godina, očuvana područja i stanišni uvjeti na travnjacima															
Šifra aktivnosti	Aktivnost	Pokazatelji	Prioritet	Vremenski raspored provedbe										Suradnici	Financijski trošak
				G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10		
AA3	Analiza trenutačnog stanja i kategorizacija travnjaka na području Parka kao i određivanje prioriteta za njihovu revitalizaciju (aktivnosti AB1, AB2 i iz PU 6018)	Izveštaj o prioritizaciji i kategorizaciji travnjaka Učke i Čićarije do 2023. godine, te izveštaj o kartiranju travnjaka s georeferenciranim podacima	1											Vanjski suradnici	90 000 €
AA4	Provesti detaljno kartiranje ciljnog stanišnog tipa 6210 suhi kontinentalni travnjaci (aktivnost AB15 PU 6018).	Izvešće o kartiranju s georeferenciranim podacima i procjenom očuvanosti.	1											Vanjski suradnici	50 000 €
AA5	Inventarizirati i utvrditi ekološko stanje lokvi na području Parka i EM Boljunsko polje (aktivnost AD6 iz PU 6018).	Popis lokvi na području Parka s georeferenciranim podacima. Preporuke za obnovu i/ili konzervaciju odabranih lokaliteta uključujući i uklanjanje invazivnih vrsta.	1											Vanjski suradnici	14 000 €
AA6	Obnoviti, revitalizirati i održavati odabrane lokve na području Parka i EM Boljunsko polje (aktivnost AD7 iz PU 6018).	Broj revitaliziranih lokvi.	1											Vanjski suradnici	38 000 €
AA7	Ažurirati kartu staništa na području Parka (aktivnost AB14 iz iz PU 6018)	Ažurirana karta staništa u mjerilu 1:5000.	2											Vanjski suradnici	200 000 €

Tema A Očuvanje travnjaka															
Opći cilj A Očuvanje travnjaka i pripadajućih biljnih i životinjskih vrsta te jedinstvenog krajolika kroz regulaciju održive upotrebe prirodnih resursa															
Specifični cilj AB: Praćenje ciljnih vrsta vezanih za travnjačka staništa.															
Pokazatelji za specifični cilj AB – na obnovljenim travnjačim staništima prisutne su biljne i životinjske vrste karakteristične za travnjake, trendovi populacija vrsta ptica vezanih za travnjake su stabilni ili u porastu															
Šifra aktivnosti	Aktivnost	Pokazatelji	Prioritet	Vremenski raspored provedbe										Suradnici	Financijski trošak
				G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10		
AB1	Provoditi praćenje stanja travnjačkih staništa i vezanih biljnih vrsta (uključujući i ciljnu vrstu nerazgranjena pilica) sukladno usvojenom Akcijskom planu za očuvanje travnjačkih staništa na području Parka i EM (aktivnost AB2 iz PU 6018).	Izveštaji o praćenju s georeferenciranim podacima o broju vrsta, distribuciji te kvaliteti staništa s procjenom pritisaka i prijetnji, uključujući preporuke za upravljanje	1											JU PP Učka. vanjski suradnici	47 000 €
AB2	Provoditi praćenje stanja ciljne vrste jadranska kozonoška na području EM Čepićko polje (aktivnost AB4 iz PU 6018).	Izveštaji o praćenju s georeferenciranim podacima o broju vrsta, distribuciji te kvaliteti staništa s procjenom pritisaka i prijetnji, uključujući preporuke za upravljanje	1												2 000 €
AB3	Istražiti te redovno pratiti stanje ciljnih vrsta pjegava grmuša, vrtna strnadica, rusi svračak, primorska trepteljka i ševa krunica na području EM (aktivnost AB6 iz iz PU 6018).	Izveštaji o praćenju s georeferenciranim podacima o brojnosti populacija, distribuciji te kvaliteti i veličini staništa za pojedine vrste ptica, uključujući procjenu pritisaka i prijetnji te preporuke za upravljanje	1											Vanjski suradnici	27 000 €
AB4	Provoditi praćenje stanja ciljne vrste kosac na području Parka i EM (aktivnost AB9 iz iz PU 6018).	Izveštaji o praćenju s georeferenciranim podacima o broju vrsta, distribuciji te kvaliteti staništa s procjenom pritisaka i prijetnji, uključujući preporuke za upravljanje	1											Vanjski suradnici	4 000 €

Tema A Očuvanje travnjaka															
Opći cilj A Očuvanje travnjaka i pripadajućih biljnih i životinjskih vrsta te jedinstvenog krajolika kroz regulaciju održive upotrebe prirodnih resursa															
Specifični cilj AB: Praćenje ciljnih vrsta vezanih za travnjačka staništa.															
Pokazatelji za specifični cilj AB – na obnovljenim travnjačim staništima prisutne su biljne i životinjske vrste karakteristične za travnjake, trendovi populacija vrsta ptica vezanih za travnjake su stabilni ili u porastu															
Šifra aktivnosti	Aktivnost	Pokazatelji	Prioritet	Vremenski raspored provedbe										Suradnici	Financijski trošak
				G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10		
AB5	Provoditi praćenje stanja ciljne vrste jarebica kamenjarka na području Parka i EM (aktivnost AB11 iz iz PU 6018).	Izvešća o praćenju s georeferenciranim podacima o brojnosti populacija, rasprostranjenosti, kvaliteti i veličini staništa za vrstu, pritiscima i prijetnjama te preporukama za prilagodbu upravljanja.	1											Vanjski suradnici	6 000 €
AB6	Provoditi praćenje stanja ciljne vrste bjeloglavi sup na području Parka i EM (aktivnost AB7 iz iz PU 6018).	Izvešća o praćenju s georeferenciranim podacima o brojnosti populacija, rasprostranjenosti, kvaliteti i veličini staništa za vrstu, pritiscima i prijetnjama te preporukama za prilagodbu upravljanja.	1											Vanjski suradnici	20 000 €
AB7	Uspostaviti i provoditi praćenje stanja ciljnih vrsta danja medonjica i močvarna riđa na području Parka (aktivnost AB5 iz iz PU 6018).	Izrađen protokol za praćenje. Izvešća o praćenju s georeferenciranim podacima o brojnosti populacija, rasprostranjenosti, kvaliteti i veličini staništa za vrstu, pritiscima i prijetnjama te preporukama za prilagodbu upravljanja.	1											Vanjski suradnici	9 000 €
AB8	Pratiti aktivnosti sakupljanja bilja i plodova u komercijalne svrhe na području Parka (aktivnost AB12 iz PU 6018).	Broj izdanih odobrenja. Broj evidentiranih aktivnosti komercijalnog sakupljanja.	3												0

Tema A Očuvanje travnjaka															
Opći cilj A Očuvanje travnjaka i pripadajućih biljnih i životinjskih vrsta te jedinstvenog krajolika kroz regulaciju održive upotrebe prirodnih resursa															
Specifični cilj AB: Praćenje ciljnih vrsta vezanih za travnjačka staništa.															
Pokazatelji za specifični cilj AB – na obnovljenim travnjačim staništima prisutne su biljne i životinjske vrste karakteristične za travnjake, trendovi populacija vrsta ptica vezanih za travnjake su stabilni ili u porastu															
Šifra aktivnosti	Aktivnost	Pokazatelji	Prioritet	Vremenski raspored provedbe										Suradnici	Financijski trošak
				G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10		
AB9	Redovito pratiti pojavnost supova na hranilištu uz pomoć kamera te bilježiti usputna opažanja i puteve kretanja na području Parka i EM (aktivnost AB13 iz PU 6018).	Izvešća o broju supova na hranilištu godišnje. Izvešća o usputnim opažanjima. Utvrđeni putovi kretanja supova na području Parka.	1												55 000 €
AB10	Izraditi krajobraznu osnovu i kartu krajobraza na području Parka i pridruženih zaštićenih područja (aktivnost AB16 iz PU 6018).	Izrađena krajobrazna osnovu i karta krajobraza.	3											Vanjski suradnici	40 000 €
AB11	Osmisliti projekt i osigurati financijska sredstva za provedbu istraživanja brojnosti i utvrđivanje podvrste divokoze na području Parka i EM (aktivnost AB17 iz PU 6018).	Osmišljen projekt. Osigurana financijska sredstva. Izvešće o istraživanju s utvrđenom podvrstom, stanjem i distribucijom populacije.	3											Vanjski suradnici	14 000 €
AB12	Osigurati redoviti rad hranilišta za bjeloglave supove na Bodaju (aktivnost AB19 iz PU 6018)	Redovito se nabavlja hrana za supove. Hranilište je redovito održavano i u funkciji. Broj hranjenja na hranilištu.	1											Agroproteinka	100 000 €
AB13	Redovno organizirati i provoditi ornitološki kamp prstenovanja migratornih vrsta ptica u okolici lokve Rovožna (aktivnost AB22 iz PU 6018)	Izvešća o provedenim kampovima.	1											Vanjski suradnici	50 000 €

Tema A Očuvanje travnjaka															
Opći cilj A Očuvanje travnjaka i pripadajućih biljnih i životinjskih vrsta te jedinstvenog krajolika kroz regulaciju održive upotrebe prirodnih resursa															
Specifični cilj AC Stvoreni povoljni uvjeti za učinkovito upravljanje travnjacima na području Parka prirode Učka i ekološke mreže Natura 2000 u sljedećih 10 godina Pokazatelji za specifični cilj AC – povećan broj zajedničkih suradnji i inicijativa vezanih uz očuvanje travnjaka te poboljšana suradnja s dionicima u prostoru, čime je omogućeno učinkovito upravljanje travnjacima															
Šifra aktivnosti	Aktivnost	Pokazatelji	Prioritet	Vremenski raspored provedbe										Suradnici	Financijski trošak
				G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G 10		
AC1	Podržavanje proaktivne suradnje između dionika i JU PP Učka u svrhu učinkovitijeg upravljanja travnjacima na području Parka i EM	Najmanje pet sastanaka s dionicima te broj ostvarenih zajedničkih suradnji i inicijativa	3											JU PP Učka, lokalna samouprava , Hrvatske šume d.o.o, lokalni lovački savezi, lokalni poljoprivrednici te ostali	0,00 €

Šifra aktivnosti	Aktivnost	Pokazatelji	Prioritet	Vremenski raspored provedbe										Suradnici	Financijski trošak
				G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10		
AD1	Provoditi Učgarski sajam na kojem lokalni proizvođači prezentiraju i plasiraju svoje proizvode (aktivnost D9 iz PU 6018).	Broj izlagača na Učgarskom sajmu godišnje. Broj posjetitelja na Učgarskom sajmu godišnje.	1											Lokalni proizvođači, JLS	350.000 €
AD2	Poticati lokalno stanovništvo na korištenje i održavanje travnjaka kroz ekstenzivno stočarenje (aktivnost D4 iz PU 6018)	Broj ostvarenih suradnji. Površina travnjaka koji se koriste i održavaju.	3											Vanjski suradnici	3 000 €
AD3	Poticati lokalno stanovništvo na uzgoj i preradu ljekovitog i jestivog samoniklog bilja (aktivnost D5 iz PU 6018).	Broj održanih radionica/prezentacija. Broj uzgajivača/prerađivača raste.	2											Vanjski suradnici	3.000,00

Tema A Očuvanje suhih travnjaka															
Opći cilj A Očuvanje vrijednih suhih travnjaka i pripadajućih biljnih i životinjskih vrsta te jedinstvenog krajolika kroz regulaciju održive upotrebe prirodnih resursa i promicanje njihovih vrijednosti															
Specifični cilj AE: Do 2032. godine lokalno stanovništvo i javnost razumije koje su vrijednosti travnjaka Učke i Čićarije i važnost njihova očuvanja															
Pokazatelji za specifični cilj AE – poboljšana suradnja s lokalnom zajednicom, lokalna zajednica podržava i razumije važnost očuvanja travnjaka															
Šifra aktivnosti	Aktivnost	Pokazatelji	Prioritet	Vremenski raspored provedbe										Suradnici	Financijski trošak
				G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10		
AE1	Nastaviti s redovnom komunikacijom s lokalnim stanovništvom. (aktivnost D1 iz PU 6018)	Broj objavljenih sadržaja na komunikacijskim kanalima JU, relevantnih za lokalno stanovništvo.	1												0,00 €

Tema A Očuvanje suhih travnjaka															
Opći cilj A Očuvanje vrijednih suhih travnjaka i pripadajućih biljnih i životinjskih vrsta te jedinstvenog krajolika kroz regulaciju održive upotrebe prirodnih resursa i promicanje njihovih vrijednosti															
Specifični cilj AE: Do 2032. godine lokalno stanovništvo i javnost razumije koje su vrijednosti travnjaka Učke i Čićarije i važnost njihova očuvanja															
Pokazatelji za specifični cilj AE – poboljšana suradnja s lokalnom zajednicom, lokalna zajednica podržava i razumije važnost očuvanja travnjaka															
Šifra aktivnosti	Aktivnost	Pokazatelji	Prioritet	Vremenski raspored provedbe										Suradnici	Financijski trošak
				G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10		
AE2	Organiziranje i provođenje edukativnih aktivnosti i drugih odgovarajućih događanja za lokalnu zajednicu i zainteresiranu javnost usko povezanih s pitanjem očuvanja i upravljanja krškim travnjacima na području Parka i EM (aktivnost D2 iz PU 6018)	Najmanje pet organiziranih predavanja, prezentacija ili događanja, broj sudionika po događanju, broj izrađenih edukativnih i interpretativnih materijala	3											JU PP Učka, BIOM, Prirodoslovni muzej Rijeka, Javna ustanova „Natura Histrica“, Javna ustanova „Priroda“, LAG Terra Liburna, LAG Sjeverna Istra te ostali vanjski stručnjaci	7 000 €
AE3	Poticati uključivanje lokalne zajednice u aktivnosti upravljanja Parkom vezano uz teme od zajedničkog interesa, kroz redovite sastanke i na druge načine.(aktivnost D3 iz PU 6018)	Broj održanih sastanaka. Broj sudionika na zajedničkim aktivnostima.	1												7.000,00
AE4	Potpora obrazovanju turističkih vodiča kao tumača i promicatelja očuvanja prirodne i kulturne baštine (aktivnost CB8 iz PU 6018)	Osmišljen i po potrebi nuđen program osposobljavanja za vodiča i edukatora, vanjskog suradnika JU PP Učka. Broj vanjskih suradnika, vodiča i edukatora u mreži.	2											Turističke zajednice, Udruge turističkih vodiča	80.000,00 €

3. Literatura

1. Brana S., Brana M., Hlevnjak Pastrovicchio B. (2013): Biološka raznolikost i pregled stanja travnjaka Parka prirode Učka, Izvještaj. Istarsko botaničko društvo. Vodnjan.
2. Frangeš, G. (2010): Transhumancija – transnacionalizam: šarplaninski ovčari na Učki. Stud. ethnol. Croat., vol. 22, str. 139-163, Zagreb.
3. Kaligarič M., Ivajnsič D. (2014): Krajolik „klasičnog“ krša u nestajanju: promijenjen pejzažni identitet i projekcije budućnosti. Krajobrazno i urbano planiranje, 132 (str. 148 – 158)
4. Kostelić B., Grgić M., Novoselc J., Favilli F. (2021): Izvještaj o radionici SWOT: Ekološka povezanost suhih kraških travnjaka u pograničnom području Slovenije i Hrvatske, Bolzano.
5. OIKON (2008): Karta staništa PP Učka (1:5000). GIS baza podataka
6. OIKON (2024): Detaljno kartiranje ciljnog stanišnog tipa 6210 Suhi kontinentalni travnjaci na području Parka prirode Učka, Zagreb.
7. Surina B., Modrić Surina Ž. (2019a): Flora Učke, Građa za floristički vodič po Parku prirode Učka. Prirodoslovni muzej, Rijeka.
8. Surina B., Modrić Surina Ž. (2019b): Tipologija travnjačke vegetacije na Učki, Fitocenološka studija.
9. Škunca L., Grgić M. (2021). Trenutno stanje drvenaste vegetacije na suhim travnjacima na Čićariji i Učki, Zagreb.
10. Topić J., Vukelić, J. (2009): Priručnik za određivanje kopnenih staništa u Hrvatskoj prema Direktivi o staništima EU. Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb.